

Финансиски извештаи и Извештај на независните ревизори

ТТК Банка А.Д., Скопје

31 Декември 2008 година

Содржина

	страна
Извештај на независните ревизори	1
Биланс на успех	3
Биланс на состојба	4
Извештај за промените во капиталот	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7

Извештај на независните ревизори

Grant Thornton DOO
M.H.Jasmin 52 v-1/7
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (2) 3214 700
F +389 (2) 3214 710
www.grant-thornton.com.mk

До Раководството и акционерите на

ТТК Банка А.Д., Скопје

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на ТТК Банка А.Д., Скопје (“Банката“) составени од Биланс на состојба на ден 31 Декември 2008, и Биланс на успех, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 40.

Финансиските извештаи на Банката со состојба на и за годината што заврши на 31 Декември 2007 беа ревидирани од друг ревизор во чиј извештај од 26 Мај 2008 година е изразено мислење без резерва за финансиските извештаи.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија. Оваа одговорност вклучува: креирање, имплементирање и одржување на внатрешна контрола релевантна за изготвување и објективно презентирање на такви финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни грешки како резултат на измама или грешка; избор и примена на соодветни сметководствени политики и донесување на разумни сметководствени проценки соодветни на околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да дадеме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Законот за Ревизија на Република Македонија и Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално значајни грешки. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот, и истите вклучуваат проценка на ризиците од постоење на материјално значајни грешки во финансиските извештаи, било поради измама или грешка.

При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Банката со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективност на внатрешната контрола на Банката. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

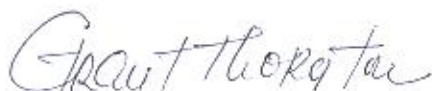
Наше мислење е дека наведените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, ја претставуваат објективно финансиската состојба на Банката на ден 31 Декември 2008, како и резултатите од работењето, промените во капиталот и паричните текови за годината што тогаш завршува, во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија и сметководствените политики обелоденети во белешките 2 и 3 кон овие финансиски извештаи.

Нагласок врз одредени прашања

Без понатаму да го квалификуваме нашето мислење, обрнуваме внимание на следното:

Како што е обелоденето во Белешката 3.6, согласно со одредбите утврдени во Законот за банки (член 71), изложеноста спрема акционер со квалификувано учество во Банката и со него поврзаните лица не смее да надмине 10% од сопствените средства на банката. Со состојба на 31 Декември 2008 година, изложеноста на Банката кон Тетекс АД, Тетово и со него поврзаните лица изнесува 15,32% од сопствените средства на Банката.

Како што е понатаму објавено во Белешките 21 и 23, со состојба на 31 Декември 2008 година Банката има евидентирано преземени средства врз основа на пенандатени побарувања како и градежни објекти чија книговодствена вредност изнесува 58.302 илјади Денари и 183.745 илјади Денари соодветно. За овие материјални средства и на датумот на овој извештај Банката се уште не поседува имотни листови. Според информациите добиени од раководството овие недвижности на Банката се во катастарски општини во кои се уште не е воспоставена евиденција на имотни листови. За овие недвижности нам ни беа презентирани други соодветни документи за сопственост (поседовни листови, договори за купопродажба, решенија за градба) кои се во согласност со Законот за сопственост.

Grant Thornton

Скопје,

27 Февруари 2009 година

Финансиски извештаи
31 Декември 2008

Биланс на успех

	Белешки	Во МКД илјади	
		2008	31 Декември 2007
Приходи од камата		410,398	322,099
Расходи за камата		(164,383)	(103,719)
Нето приходи од камата	5	246,015	218,380
Приходи од провизии И надомести		91,973	99,901
Расходи за провизии и надомести		(22,201)	(21,431)
Нето приходи од провизии и надомести	6	69,772	78,470
Позитивни курсни разлики, нето	7	15,643	9,144
Останати приходи од дејноста	8	35,968	50,541
Загуби од хартии од вредност наменети за тргување, нето	9	(5,968)	(1,100)
Расходи од оштетување, нето	10	(207,156)	(48,786)
Трошоци за вработените	11	(110,879)	(110,631)
Амортизација	12	(26,075)	(20,543)
Останати расходи од дејноста	13	(147,124)	(172,524)
(Загуба)/Добивка пред оданочување		(129,804)	2,951
Данок од добивка	14	-	(1,130)
(Загуба)/Добивка за финансиската година		(129,804)	1,821

Финансиски извештаи
31 Декември 2008

Биланс на состојба

	Белешки	2008	Во МКД илјади На 31 Декември 2007
Средства			
Парични средства и парични еквиваленти	15	1,127,272	1,216,137
Хартии од вредност наменети за тргување	16	2,540	8,519
Кредити и побарувања од банки	17	104,690	19,800
Кредити и побарувања од комитенти	18	3,806,599	2,941,509
Хартии од вредност расположливи за продажба	19	381,650	69,415
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	20	2	2
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	21	233,723	241,409
Нематеријални средства	22	10,255	8,371
Недвижности и опрема	23	318,109	306,430
Останати побарувања	24	168,884	43,824
Вкупно средства		6,153,724	4,855,416
Обврски			
Депозити на банки	25	140,388	43,267
Депозити на комитенти	26	4,335,561	3,216,291
Обврски по кредити	27	633,339	391,424
Поседна резерва и резервирања	28	5,110	2,329
Останати обврски	29	57,579	90,554
Вкупно обврски		5,171,977	3,743,865
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	30	907,888	907,888
Резерви		8,872	7,051
Задржана добивка		64,987	196,612
Вкупно капитал и резерви		981,747	1,111,551
Вкупно обврски и капитал и резерви		6,153,724	4,855,416
Потенцијални и преземени обврски	32	398,018	265,109

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Управниот Одбор на Банката на 26 Фебруари 2009 година и потпишани во негово име од:

Претседател на Управен Одбор
Атанас Спироски

Член на Управен Одбор
Николаче Петкоски

Финансиски извештаи
31 Декември 2008

Извештај за промените во капиталот

	Акционерс ки капитал	Ревалори- зациона резерва	Законска резерва	Нераспред. добивка	Вкупно
На 01 Јануари 2007 година	680,916	196,342	-	47,004	924,262
Нова емисија на акции	226,972	-	-	-	226,972
Добивка за годината	-	-	-	1,821	1,821
Распоред на нераспр. добивка	-	-	7,051	(7,051)	-
Распоред на резерви	-	(194,791)	-	194,791	-
Дивиденди	-	-	-	(39,953)	(39,953)
Останато	-	(1,551)	-	-	(1,551)
На 31 Декември 2007 година	907,888	-	7,051	196,612	1,111,551
На 01 Јануари 2008 година	907,888	-	7,051	196,612	1,111,551
(Загуба) за годината	-	-	-	(129,804)	(129,804)
Распоред на нераспр. Добивка	-	-	1,821	(1,821)	-
На 31 Декември 2008 година	907,888	-	8,872	64,987	981,747

Финансиски извештаи
31 Декември 2008

Извештај за паричните текови

	Белешки	За годината што завршува на 31 Декември 2008	Во МКД илјади 2007
Деловни активности			
Добивка пред оданочување		(129,804)	2,951
Усогласување за:			
Амортизација		26,075	20,543
Расход од оштетување, нето		212,131	50,246
Приходи од дивиденди		(20,231)	(2,503)
Приходи од капитализација на дивиденди		(1,520)	(6,321)
Отпис на хартии од вредност расположливи за продажба		-	28,919
Усогласување на обј. вредност на хартии од вредност наменети за тргување		6,038	1,100
(Добивки) од продадени преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		(5,729)	(22,336)
Нето евидентирана вредност на продадени материјални средства		(43)	309
<i>Добивка пред промените во обрт. капитал</i>		<i>86,917</i>	<i>72,908</i>
<i>Промени во обртниот капитал</i>			
Кредити и побарувања од банки		(120,190)	(52,338)
Кредити и побарувања од комитенти		(940,048)	(728,900)
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		8,440	53,010
Останати средства		(253,761)	1,282
Депозити на банки		97,121	(2,106)
Депозити на комитенти		1,119,270	891,114
Останати обврски		(31,853)	11,923
<i>(Загуба)/Добивка по промените во обртниот капитал</i>		<i>(34,104)</i>	<i>246,893</i>
Платен данок на добивка		(3,125)	(12,349)
		(37,229)	234,544
Инвестициони активности			
(Набавка) на недвижности и опрема		(39,595)	(29,844)
(Набавка) на хартии од вредност наменети за тргување		-	(9,705)
Продаж./ (Набав.) на хартии од вредност расположливи за продажба		(309,207)	214
Достасаност. на хартии од вредност што се чуваат до достасување		-	12,613
Приливи од дивиденди		20,231	2,503
		(328,571)	(24,219)
Финансиски активности			
Емисија на акции		-	226,972
Исплатени дивиденди		-	(39,953)
Прилив од кредитни линии, нето		241,915	13,434
		241,915	200,453
Промена на резервирањето поради оштетување вклучено во парични средства и парични еквиваленти		(480)	(708)
Нето промени на пар. средства и еквиваленти		(124,365)	410,070
Парични средства и еквиваленти на почеток	15	1,100,773	690,703
Парични средства и парични еквиваленти на крај	15	976,408	1,100,773

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи информации

ТТК Банка А.Д., Скопје (во понатамошниот текст “Банката“) е Акционерско Друштво основано со седиште во Република Македонија. Адресата на нејзиното регистрирано седиште е: ул. Народен Фронт бр. 19/а, Скопје, Република Македонија.

Банката е овластена од Народна Банка на Република Македонија за вршење на платен промет, кредитни и депозитни активности во земјата и странство. Вкупниот број на вработени на Банката на 31 Декември 2008 и 2007 година изнесува 235 односно 231 вработени, соодветно.

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Банката ја води својата сметководствена евиденција и ги составува своите финансиски извештаи во согласност со Законот за банки и подзаконската регулатива пропишана од страна на Народната Банка на Република Македонија (“НБРМ”), Законот за трговски друштва и Правилникот за водење на сметководство. Според овој правилник, сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија се Меѓународните сметководствени стандарди (IAS) од 2003 година утврдени од Одборот за Меѓународни сметководствени стандарди (IASB). Дополнувањето на овој правилник од 10 Февруари 2005 година се однесува на примената на Меѓународниот стандард за финансиски известување (МСФИ) 1, како и дополнувањето од 28 Декември 2005 година за примената на МСФИ 2, 3, 4, 5, 6 и 7.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари. Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена согласно промените во презентацијата во тековната година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

2.2 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во Денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Македонија кои важат на денот на нивното настанување.

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во Денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Билансот на состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во Билансот на успех во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Билансот на Состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 Декември 2008	31 Декември 2007
1 ЕУР	61.4123 Денари	61.2016 Денари
1 УСД	43.5610 Денари	41.6564 Денари
1 ЦХФ	41.0427 Денари	36.8596 Денари

2.3 Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетирани и презентирани во билансот на состојба на нето основа во случаи кога нетирањето на признаените износи е законски дозволено, понатаму, кога постои намера за исполнување на нето основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

2.4 Приходи и расходи по камати

Приходите и расходите по камати се признаени во Билансот на успех за сите каматоносни финансиски средства и обврски со примена на методата на ефективна каматна стапка.

2.5 Приходи од надомести и провизии

Приходите од надомести и провизии се евидентираат врз основа на принципот на фактичност на настаните, кога услугата е обезбедена.

2.6 Приходи од дивиденди

Дивидендите се признаваат во билансот на успех кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

2.7 Финансиски средства

Банката ги класифицира финансиските средства во следниве категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, финансиски средства расположливи за продажба, кредити и побарувања и финансиски средства кои се чуваат до доспевање. Раководството на Банката ја одредува класификацијата на финансиските средства при нивното почетно признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флукуации во цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние наменети за чување на неодреден временски период, кои може да се продадат доколку се појави потреба за ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)**Финансиски средства (продолжува)*****Кредити и побарувања***

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се јавуваат кога Банката одобрува пари или услуги директно на коминтенти без намера за размена на побарувањето.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање се не - деривативни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на доспевање за наплата и за кои, Раководството на Банката има позитивна намера и способност да ги чува до нивното доспевање. Доколку Банката продаде значаен износ на финансиските средства кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиските средства расположливи за продажба.

Почетно признавање на финансиските средства

Финансиските средства се признаваат на датумот на порамнување - датум кога Банката се обврзува да го купи или продаде средството.

Сите финансиски средства различни од средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според објективната вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во билансот на успех.

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Банката ги пренела значително сите ризици и користи од сопственост. Финансиските обврски престануваат да се признаваат кога истите се намирени, откажани или истекнати.

Последователно евидентирање на финансиските средства

Средствата по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена. Финансиските средства расположливи за продажба се последователно признаени по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата се евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во билансот на успех во периодот кога се појавуваат. Каматата, ако е остварена за време на располагањето со овие средства, се евидентира како приход од камата.

Добивките и загубите кои се јавуваат од промени во објективната вредност на финансиските средства расположливи за продажба се признаваат директно во капиталот, се до моментот на престанок на признавањето или во случај на нивно оштетување, при што акумулираните добивки или загуби, претходно признаени во капиталот, се признаваат во тековните добивки или загуби. Сепак, каматата пресметана користејќи ја методата на ефективна каматна стапка, како и позитивните и негативните курсни разлики на монетарните средства класифицирани како расположливи за продажба се признаваат во Билансот на успех. Дивидендите на хартиите од вредност расположливи за продажба се признаваат во Билансот на успех во периодот кога ќе се обезбеди правото за примање на исплатата.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Објективните вредности на котираниите вложувања на активни берзи се базираат на тековните цени на котација. Доколку пазарот за некое финансиско средство не е активен (и за некотирани хартии од вредност), Банката утврдува објективна вредност по пат на употреба на техники на проценка.

2.8 Оштетување на финансиските средства*Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност*

На секој датум на билансирање, Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата (“случај на загуба”) и дека тој случај на загуба (или случаи) влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Критериумите што Банката ги користи при утврдување на постоењето објективен доказ за загуба од оштетување, вклучуваат:

- Непочитување на договорните обврски за плаќање на главнината или каматата,
- Потешкотии со паричните текови кај позајмувачот,
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање,
- Отпочнување на стечајни постапки,
- Влошување на конкурентната позиција на позајмувачот, и
- Намалување на вредноста на дадените гаранции - колатерал.

Банката врши проценка на постоењето на објективен доказ за оштетување на поединечна основа за поединечно значајни финансиски средства, како и поединечно или збирно за финансиски средства што не се поединечно значајни. Доколку Банката утврди дека не постои објективен доказ за оштетување за поединечно проценето финансиско средство, било значајно или не, таа го вклучува средството во група на финансиски средства со слични карактеристики на кредитен ризик и врши збирна проценка на оштетувањето.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентируваниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот) дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентируваниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековниот Биланс на успех.

За целите на збирната проценка на оштетувањето, финансиските средства се групирани врз основа на слични карактеристики на кредитниот ризик (односно врз основа на процес на рангирање при што Банката ги зема предвид видот на средство, индустрискиот сектор, географската локација, видот на кредитното обезбедување, кредитната историја и останати фактори). Овие карактеристики се релевантни за проценка на идните парични текови за групи на такви средства, што претставува индикатор за способноста на должниците да ги платат сите доспееани износи во согласност со договорените услови на средствата што се проценуваат.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)**Оштетување на финансиските средства (продолжува)**

Во случај на ненаплатливост на кредитот, истиот се отпишува наспроти соодветното резервирање поради оштетување. Таквите кредити се отпишуваат откако ќе се завршат сите неопходни процедури и ќе се утврди износот на загубата. Последователните надоместувања на претходно отпишаните износи го намалуваат износот на резервирањето поради оштетување на кредитите, во корист на тековните добивки.

Доколку, последователно, износот на загубата од оштетување се намали и намалувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случува по признавањето на оштетувањето (како што е подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признатата загуба од оштетување се намалува преку корекција на сметката на резервирањето. Износот на намалувањето се признава во корист на тековните добивки.

Средства евидентирани по објективна вредност

На секој датум на билансирање, Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од оштетување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во билансот на успех. Доколку, во последователен период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради оштетување во тековните добивки или загуби, загубата поради оштетување се намалува преку билансот на успех.

2.9 Нематеријални средства**Компјутерски софтвер**

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страна на Банката кои најверојатно ќе создадат економски користи кои ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи праволиниска метода во текот на период од пет години.

Останати нематеријални средства

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализирани и амортизирани користејќи праволиниска метода во текот на период од пет години.

2.10 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите во најголем дел се однесуваат на деловен простор за извршување на редовното работење на Банката и се евидентирани според проценета вредност врз основа на проценка извршена од независен проценител, намалена за последователната акумулирана амортизација и загуби поради оштетување. Ревалоризациониот ефект беше евидентиран во корист на ревалоризационите резерви на Банката. Со состојба на 31 Декември 2007 година, во согласност со Допис од НБРМ бр. 91 од 08 Јануари 2008 година, овие ревалоризациони резерви се пренесени во акумулирана добивка.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)**Недвижности, постројки и опрема (продолжува)**

Постројките и опремата се евидентирани по набавна вредност намалена за акумулирана амортизација. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Амортизацијата се пресметува пропорционално, со примена на законски пропишани стапки со цел алокација на набавната вредност на имотот, зградите и опремата во текот на нивниот проценет век на употреба. Во продолжение е даден проценетиот век на употреба на некои позначајни ставки од материјалните средства.

Градежни објекти
Мебел и опрема

40 години
4 до 10 години

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Банката поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во билансот на успех во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Добивките и загубите поврзани со отуѓувањата се утврдуваат по пат на споредба на приливите со евидентираниот износ. Истите се вклучуваат во билансот на успех.

2.11 Оштетување на нефинансиски средства

Средствата подложни на амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентируваниот износ на средствата не може да се надомести. Кога евидентируваниот износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата.

2.12 Парични средства и парични еквиваленти

За потребите на Извештајот за паричните текови, паричните средства и еквиваленти вклучуваат сметки со доспеаност помала од 3 месеца од датумот на набавка, вклучувајќи готовина и салда кај централната банка.

2.13 Резервирање

Резервирање се признава кога Банката има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на билансирање и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

2.14 Надомести за вработените

Банката плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени, согласно домашната регулатива за социјално осигурување. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во државниот Пензиски Фонд и задолжителните приватни пензиски фондови. Не постои дополнителна обврска во врска со овие пензиски планови. Освен тоа, сите работодавци во Република Македонија имаат обврска да исплаќаат на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ утврдени со закон.

Банката нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за финансиските извештаи.

2.15 Данок на добивка

Трошокот за данок од добивка претставува збир на тековниот и одложениот данок од добивка. Тековниот данок од добивка се пресметува и плаќа во согласност со Македонскиот Закон за данок од добивка. Крајниот данок од добивка од 10% (2007: 12%) се плаќа врз основа на годишната добивка прикажана во законскиот Биланс на успех, корегирани за одредени неодбитни или неоданочиви ставки. Согласно важечката даночна регулатива, правните субјекти можат да ги употребат даночните загуби од тековниот период било за надомест на платениот данок во рамки на одреден период за надомест или пак за намалување или елиминирање на даночната обврска за наредните периоди.

Одложениот данок од добивка се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот данок од добивка се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот данок од добивка се терети или одобрува во Билансот на успех, освен доколку се однесува на ставки кои директно го теретат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот. Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Банката нема евидентирано одложени даночни средства или обврски со состојба на 31 Декември 2008 и 2007 година, бидејќи не постојат временски разлики на овој датум.

2.16 Позајмици

Позајмиците иницијално се признаваат по објективна вредност, што претставува примени приливи (објективна вредност на примените надомести) намалени за направените трошоци на трансакцијата. Позајмиците се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност.

2.17 Капитал, резерви и плаќања за дивиденди**(а) Акционерски капитал**

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани во капиталот како намалување, нето од данокот, на приливите.

Капитал, резерви и плаќања за дивиденди (продолжува)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)**(в) Сопствени акции**

Кога Банката откупува свој акционерски капитал, платените надомести се одземаат од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции се додека истите не се отуѓат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надомести се вклучуваат во акционерскиот капитал.

(г) Резерви

Резервите, се создадени во текот на периодите врз основа на добивки/загуби од ревалоризација на категорија средства, во случајот со ревалоризациони резерви како и по пат на распределба на акумулирани добивки врз основа на законската регулатива и одлуките на Раководството на Банката.

(д) Нераспределени добивки/(загуби)

Нераспределните добивки/(загуби) ги вклучуваат тековните како и оние од претходните периоди, задржани добивки и загуби.

(е) Дивенди на обични акции

Дивидендите на обичните акции се признаваат во капиталот во периодот во кој што се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

Дивидендите за годината што се објавени по датумот на билансирање се објавени во Белешката за последователни настани.

2.18 Доверителски активности

Банката вообичаено делува како доверител и има останати доверителски својства што резултира во чување или пласирање на средства во име на физички лица или останати институции. Овие средства и приходот кој резултира од нив не се вклучени во овие финансиски извештаи, поради тоа што тие не се средства на Банката.

2.19 Вонбилансни потенцијални и превземени обврски

Банката презема обврски во текот на своите деловни активности по основ на кредитни пласмани евидентирани на сметките од вонбилансната евиденција, што првенствено вклучуваат гаранции и акредитиви. Овие финансиски обврски се евидентираат во Билансот на состојба кога ќе можат да се повратат. Резервирање поради оштетување поврзано со вонбилансните потенцијални и превземени обврски е објавено во рамките на “оштетување на финансиски средства“ во оваа Белешка, и е вклучено во билансот на состојба како обврска.

2.20 Последователни настани

Оние последователни настани кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Банката на датумот на билансирањето (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние последователни настани кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

3 Управување со ризици од финансирање

Деловните активности на Банката се изложени на различни ризици од финансиски карактер. Активностите за управување со ризици од финансиски карактер вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со истите. Банката се стреми кон постигнување на соодветна рамнотежа меѓу ризикот и надоместот и минимизација на потенцијалните негативни ефекти врз финансиската успешност на Банката.

Политиките на Банката за управување со ризици имаат за цел да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспостават соодветни лимити и контрола на ризиците, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите преку веродостојни и современи информатички системи. Банката редовно врши испитување на политиките и воспоставените системи за управување со ризикот согласно со пазарните промени, промените во продуктите и најдобрата пракса.

Управувањето со ризици го врши Одборот за раководење со ризик во согласност со политиките одобрени од страна на Надзорниот Одбор. Овој одбор ги идентификува и проценува ризиците од финансирање во тесна соработка со другите сектори на Банката. Надзорниот одбор донесува писмени политики за целокупното управување со ризици, а Управниот Одбор донесува процедури за специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки и ризикот од кредитирање.

3.1. Кредитен ризик

Банката е изложена на кредитен ризик, што претставува ризик договорната страна да не биде во можност да ги плати износите во целост во моментот на нивното доспевање. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик за деловните активности на Банката. За таа цел, Раководството на Банката внимателно управува со нејзината изложеност на кредитниот ризик. Кредитната изложеност во главно се јавува кај активностите на позајмување кои водат кон кредити и аванси. Управувањето и контролата со кредитниот ризик се централизирани во Дирекцијата за управување со кредитен ризик, која што пак редовно го известува Одборот за управување со ризици и Управниот Одбор.

Мерење на кредитниот ризик

Кредити и аванси. Мерењето на кредитниот ризик на Банката се заснова на воспоставени нивоа на рангирање на кредити од А до Д, каде секое ниво носи одреден степен на резервирање од можна загуба од оштетување, односно 0-2%, 10%, 25%, 50% и 100%, соодветно. Овој систем ја зема во предвид, способноста на позајмувачот да ги исполни обврските за исплата на каматата и главнината, соодветниот ризик во дејноста како и соодветните гарантни покритија. Банката ја следи својата изложеност на кредитен ризик врз револвинг основа и подлежи на квартални разгледувања.

Политики за контрола на ограничувањата и ублажување на ризикот

Банката ги управува, ограничува и контролира концентрациите на кредитниот ризик во моментот на нивно идентификување - особено во однос на поединечни договорни страни или групи, како и во однос на индустриски сектори и земји.

Банката ги структурира нивоата на превземениот кредитен ризик по пат на одредување лимити на прифатен ризик во врска со еден позајмувач, или група позајмувачи, и на географски и индустриски сегменти. Таквите ризици се следат на обновлива основа и подлежат на годишен или почест преглед, кога е потребно. Политиката за кредитен ризик се ревидира најмалку еднаш годишно од страна на Надзорниот Одбор.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)**

Кредитен ризик (продолжува)

Изложеноста на кредитен ризик исто така се управува преку редовна анализа на способноста на позајмувачите да ги исполнат своите обврски по основ на каматата и главнината, како и преку измена на овие кредитни лимити доколку е тоа возможно.

Обезбедувањето претставува еден од најтрадиционалните и најчести начини за намалување на кредитниот ризик. Банката применува упатства во врска со прифатливоста на одредени класи на обезбедување. Основните видови обезбедување за кредитите и авансите се следните:

- Хипотеки над станбен имот, деловен простор;
- Залог врз деловни средства како што се, опрема, залихи и побарувања, и
- Залог врз финансиски инструменти како што се акции.

Долгорочното финансирање, корпоративното кредитирање и кредитите за населението се генерално обезбедени. Освен тоа, со цел да се минимизира кредитната загуба, Банката ќе бара дополнително обезбедување од договорната страна веднаш штом се забележат индикатори за оштетување на одредени релевантни поединечни кредитни пласмани и аванси.

Политики во врска со оштетување и резервирање

Резервирањето поради оштетување на крајот на годината потекнува од секое поединечно ниво на интерно рангирање како што е тоа претходно објаснето во делот за Мерење на кредитниот ризик. Во табелата подолу се прикажани применетите проценти на резервирање од оштетување кај ставките на кредитите и авансите рангирани согласно интерниот систем на рангирање кој го применува Банката:

	2008		2007	
	Финансиски средства (%)	Резерв. поради оштетув (%)	Финансиски средства (%)	Резерв. поради оштетув (%)
А	84.74	1.01	89.86	0.70
Б	3.18	0.32	1.78	0.18
В	2.18	0.54	2.17	0.54
Г	5.62	2.81	0.40	0.20
Д	4.28	4.28	5.79	5.79
	100.00	8.96	100.00	7.41

Интерното рангирање му помага на Раководството при утврдувањето на постоење на објективен доказ за оштетување, според МСС 39, врз основа на следните критериуми утврдени од страна на Банката:

- Непочитување на договорните обврски за плаќање на главнината или каматата,
- Потешкотии со паричните текови кај позајмувачот,
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање,
- Отпочнување на стечајни постапки,
- Влошување на конкурентната позиција на позајмувачот, и
- Намалување на вредноста на дадените гаранции - колатерал.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Максимална изложеност на кредитен ризик

Максималната изложеност на кредитен ризик е прикажана преку евидентираниите износи на финансиските средства во Билансот на состојба, прикажани во табелата подолу (во илјади Денари):

	Парични средства и парични еквиваленти		Хартии од вредност наменети за тргување		Кредити и побарувања од банки		Кредити и побарувања од комитенти		Хартии од вредност расположливи за продажба		Хартии од вредност кои се чуваат до достасување		Останати побарувања		Вкупно	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Катег. на ризик А	604,358	634,451	2,567	8,605	-	20,000	3,553,981	2,825,021	371,953	61,226	2	2	15,885	17,532	4,548,746	3,566,837
Катег. на ризик Б	-	-	-	-	-	-	183,500	82,416	11,580	-	-	-	292	140	195,372	82,556
Катег. на ризик В	-	26	-	-	-	-	129,887	85,387	156	11,736	-	-	3,708	3,695	133,751	100,844
Катег. на ризик Г	1	41	-	-	-	-	99,561	18,202	-	-	-	-	245,325	102	344,887	18,345
Катег. на ризик Д	196	194	-	-	-	-	171,121	184,800	75,787	75,787	-	-	16,014	8,181	263,118	268,962
Сметков. вредност пред резервирање поради оштетување (Резервирање поради оштетување)	604,555	634,712	2,567	8,605	-	20,000	4,138,050	3,195,826	459,476	148,749	-	-	281,224	29,650	5,485,874	4,037,544
	(1,188)	(708)	(27)	(86)	-	(200)	(331,451)	(254,317)	(77,826)	(79,334)	-	-	(140,002)	(9,298)	(550,494)	(343,943)
Сметков. вредност по резервирањето на вредноста на 31 Декември	603,367	634,004	2,540	8,519	-	19,800	3,806,599	2,941,509	381,650	69,415	2	2	141,222	20,532	4,935,380	3,693,601
Недостасани и неоштетени	523,905	582,133	-	-	104,690	-	-	-	-	-	-	-	27,662	23,472	656,257	605,605
Сметков. вредност по резервирањето на вредноста на 31 Декември	1,127,272	1,216,137	2,540	8,519	104,690	19,800	3,806,599	2,941,509	381,650	69,415	2	2	168,884	43,824	5,591,637	4,299,206

Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) земена за заштита на кредитниот ризик

	Кредити и побарувања од комитенти		Кредити и побарувања од комитенти		Кредити и побарувања од комитенти	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Првокласни инструменти за обезбедување						
- парични депозити (во депо и/или ограничени на сметка во банката)	424,402	145,958	44,926	57,649	469,328	203,607
Залог на недвижен имот и опрема	6,904,051	6,218,352	399,145	625,975	7,303,196	6,844,327
Должнички и сопственички хартии од вредност	234,528	-	-	-	234,528	-
Останати видови на обезбедување	3,207,202	2,383,056	312,265	430,932	3,519,467	2,813,988
Вкупна кредитна изложеност	10,770,183	8,747,366	756,336	1,114,556	11,526,519	9,861,922

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Кредитен ризик (продолжува)

Географски сектори

Следната табела дава преглед на изложеноста на Банката на кредитен ризик според евидентираните износи, категоризирани по географски региони со состојба на 31 Декември 2008 и 2007 година (во илјади Денари).

	Парични средства и парични еквиваленти		Хартии од вредност наменети за тргување		Кредити и побарувања од банки		Кредити и побарувања од комитенти		Хартии од вредност расположливи за продажба		Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање		Останати побарувања		Вкупно 2007	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007		
Република Македонија	616,697	651,761	2,540	8,519	104,690	19,800	3,806,599	2,941,509	381,650	69,415	2	2	168,884	43,824	5,081,062	3,734,830
Членки на ЕУ	285,966	542,968	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	285,966	542,968
Други европски земји	5,347	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,347	-
Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји-членки на ОЕЦД)	219,262	21,408	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	219,262	21,408
Вкупно на 31 Декември	1,127,272	1,216,137	2,540	8,519	104,690	19,800	3,806,599	2,941,509	381,650	69,415	2	2	168,884	43,824	5,591,637	4,299,206

Индустриски сектори

Следната табела дава преглед на изложеноста на Банката на кредитен ризик според евидентираните износи, категоризирани по индустриски сектори (во илјади Денари):

	Парични средства и парични еквиваленти		Хартии од вредност наменети за тргување		Кредити и побарувања од банки		Кредити и побарувања од комитенти		Хартии од вредност расположливи за продажба		Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање		Останати побарувања		Вкупно 2007	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007		
Земјоделство, лов и шумарство	-	-	-	-	-	-	132,770	172,105	-	-	-	-	235	-	133,005	172,105
Преработувачка индустрија	-	-	250	5,621	-	-	949,005	742,110	21,391	22,937	-	-	119,729	-	1,090,375	770,668
Градежништво	-	-	-	-	-	-	137,436	81,890	-	-	-	-	6,061	-	143,497	81,890
Трговија	-	-	-	-	-	-	766,915	535,813	-	117	-	-	4,138	-	771,053	535,930
Хотели и ресторани	-	-	1,247	2,898	-	-	48,674	-	1,247	-	-	-	-	-	51,168	2,898
Сообраќај, складирање и врски	-	-	-	-	-	-	312,812	199,174	-	-	-	-	277	-	313,089	199,174
Финансиско посредување	1,127,272	1,216,137	-	-	104,690	19,800	5,733	6,864	357,851	46,361	2	2	3,415	-	1,598,963	1,289,164
Население	-	-	-	-	-	-	1,269,014	872,036	-	-	-	-	7,284	-	1,276,298	872,036
Останато	-	-	1,043	-	-	-	184,240	331,517	1,161	-	-	-	27,745	43,824	214,189	375,341
Вкупно на 31 Декември	1,127,272	1,216,137	2,540	8,519	104,690	19,800	3,806,599	2,941,509	381,650	69,415	2	2	168,884	43,824	5,591,637	4,299,206

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

3.2. Ризик од ликвидност

Банката е изложена на дневни повлекувања на средства од своите расположливи готовински ресурси на тековните сметки, доспеаните депозити, по основ на одобрени кредити, како и останати повлекувања.

Следните табели ги анализираат средствата и обврските на Банката, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на балансирање до договорниот датум на доспевање (во илјади Денари).

	до 1 месеци	од 1 -3 месец	од 3 -12 месец	од 1- 5 години	над 5 години	Вкупно
31 Декември 2008						
Средства						
Парични средства и парични еквиваленти	977,430	149,842	-	-	-	1,127,272
Хартии од вредност наменети за тргување	2,540	-	-	-	-	2,540
Кредити и побарувања од банки	104,690	-	-	-	-	104,690
Кредити и побарувања од комитенти	380,753	282,336	1,137,919	2,005,591	-	3,806,599
Хартии од вредност расположливи за продажба	309,207	-	-	72,443	-	381,650
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	-	-	-	2	-	2
Останати побарувања	36,980	28,867	17,576	85,461	-	168,884
Вкупно средства	1,811,600	461,045	1,155,495	2,163,497	-	5,591,637
Обврски						
Депозити на банки	97,400	42,988	-	-	-	140,388
Депозити на комитенти	2,601,002	582,802	1,025,561	126,196	-	4,335,561
Обврски по кредити	51,702	12,282	82,570	486,785	-	633,339
Останати обврски	62,689	-	-	-	-	62,689
Вкупно обврски	2,812,793	638,072	1,108,131	612,981	-	5,171,977
Нето ликвидна разлика	(1,001,193)	(177,027)	797,698	800,182	-	419,660
31 Декември 2007						
Вкупно средства	1,469,128	247,631	1,071,944	1,510,503	-	4,299,206
Вкупно обврски	2,255,194	617,541	476,656	394,474	-	3,743,865
Нето ликвидна разлика	(786,066)	(369,910)	595,288	1,116,029	-	555,341

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

3.3. Пазарни ризици

Банката е изложена на пазарни ризици. Пазарните ризици произлегуваат од отворената позиција на Банката на ефектот од флукуацијата на пазарните каматни стапки, како и од ефектот од флукуацијата на курсевите на странските валути. Раководството на Банката утврдува прифатливи лимити на ризик, кои се базираат на нивно секојдневно следење.

Каматен ризик

Банката е изложена на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови.

Табелата подолу ги анализира каматоносните средствата и обврските на Банката групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на балансирање до договорниот датум на доспевање и некаматоносните средствата и обврските на ден 31 Декември 2008 и 31 Декември 2007 (во илјади Денари).

31 Декември 2008	Ефект. Кам. стапка (во%)	Инструменти со фиксна каматна стапка, вклучувајќи ги и инструм/ со променлива каматна стапка, предмет на одлука					Некаматоносно	Вкупно
		Помалку од 1 мес.	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12мес.	Од 1 до 5 години	Над 5 години		
Средства								
Парични средства и парични еквиваленти	2.05%	569,630	-	-	-	-	557,642	1,127,272
Хартии од вредност наменети за тргување	-	-	-	-	-	-	2,540	2,540
Кредити и побарувања од банки	1.00%	104,690	-	-	-	-	-	104,690
Кредити и побарувања од комитенти	10.39%	322,238	280,170	1,137,795	1,894,793	-	171,603	3,806,599
Хартии од вредност расположливи за продажба	7%	309,207	-	-	-	-	72,443	381,650
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	0.00%	-	-	-	2	-	-	2
Останати побарувања	0.00%	-	-	-	-	-	168,884	168,884
		1,305,765	280,170	1,137,795	1,894,795	-	973,112	5,591,637
Обврски								
Депозити на банки	2.25%	97,122	42,988	-	-	-	278	140,388
Депозити на комитенти	2.98%	2,590,558	582,802	1,025,561	126,196	-	10,444	4,335,561
Обврски по кредити	5.90%	47,688	12,282	82,570	486,785	-	4,014	633,339
Останати обврски	0.00%	-	-	-	-	-	62,689	62,689
		2,735,368	638,072	1,108,131	612,981	-	77,425	5,171,977
Нето каматен ризик		(1,429,603)	(357,902)	29,664	1,281,814	-	895,687	419,660
31 Декември 2007								
Вкупно средства	1.8 – 14.9	1,336,984	247,631	1,071,944	1,282,544	-	360,103	4,299,206
Вкупно обврски	0.1 – 10.0	2,001,238	617,541	476,656	394,474	-	253,956	3,743,865
Нето каматен ризик		(664,254)	(369,910)	595,288	888,070	-	106,147	555,341

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Пазарен ризик (продолжува)

Валутен ризик

Банката е изложена на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразува врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Следните табели ја сумираат нето девизната позиција на монетарните средства и обврски на Банката на 31 Декември 2008 и 2007 година (во илјади Денари).

	МКД	ЕУР	УСД	Други валути	Вкупно
31 Декември 2008					
Средства					
Парични средства и парични еквиваленти	300,031	567,081	193,506	66,654	1,127,272
Хартии од вредност расположливи за тргување	2,540	-	-	-	2,540
Кредити и побарувања од банки	104,690	-	-	-	104,690
Кредити и побарувања од комитенти	2,310,871	1,495,643	85	-	3,806,599
Хартии од вредност расположливи за продажба	381,650	-	-	-	381,650
Хартии од вредност кои се чуваат до достасување	2	-	-	-	2
Останати побарувања	166,759	1,199	916	10	168,884
Вкупно средства	3,266,543	2,063,923	194,507	66,664	5,591,637
Обврски					
Депозити на банки	10,018	43,248	87,122	-	140,388
Депозити на комитенти	2,660,422	1,504,728	109,264	61,147	4,335,561
Обврски по кредити	39,711	593,628	-	-	633,339
Останати обврски	61,439	388	816	46	62,689
Вкупно обврски	2,771,590	2,141,992	197,202	61,193	5,171,977
Нето девизна позиција	494,953	(78,069)	(2,695)	5,471	419,660
31 Декември 2007					
Вкупно средства	2,636,734	1,528,661	84,704	49,107	4,299,206
Вкупно обврски	2,190,262	1,424,525	87,386	41,692	3,743,865
Нето девизна позиција	446,472	104,136	(2,682)	7,415	555,341

3.4. Проценка на објективната вредност

Објективната вредност претставува износ за кој некое средство може да се замени или обврска да се подмири по пазарни услови. Објективната вредност се базира на проценката од страна на раководството зависно од видот на средствата и обврските.

Следната табела ги сумира евидентираниите вредности и објективните вредности на тие финансиски средства и обврски кои што не се презентирани во билансот на состојба по нивната објективна вредност.

	31 Декември 2008		31 Декември 2007	
	Евидентирана вредност	Објективна вредност	Евидентирана вредност	Објективна вредност
Средства				
Парични средства и парични еквиваленти	1,127,272	1,127,272	1,216,137	1,216,137
Кредити и побарувања од банки	104,690	104,690	19,800	19,800
Кредити и побарувања од комитенти	3,806,599	3,806,599	2,941,509	2,941,509
Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	2	2	2	2
Останати побарувања	168,884	168,884	43,824	43,824
Обврски				
Депозити на банки	140,388	140,388	43,267	43,267
Депозити на комитенти	4,335,561	4,335,561	3,216,291	3,216,291
Обврски по кредити	633,339	633,339	391,424	391,424
Останати обврски	62,689	62,689	92,883	92,883

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Проценка на објективната вредност (продолжува)

Кредити и побарувања од банки

Побарувањата од банки ги вклучуваат меѓубанкарските пласмани. Објективната вредност на пласманите и т.н. “overnight“ депозити, поради нивната краткорочност, соодветствува со нивната евидентирана вредност.

Кредити и побарувања од комитенти

Кредитите се прикажани по амортизирана вредност нетирани со нивното резервирање поради оштетување. Кредитите одобрени на комитенти имаат претежно флукуирачка каматна стапка. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Хартиите од вредност кои се чуваат до доспевање се мерат според нивната објективна вредност. Објективната вредност се заснова на пазарните цени или брокерските/дилерските цени за котирање. Во отсуство на такви информации, објективната вредност се проценува користејќи ги пазарните цени за котирање на хартии од вредност со слични карактеристики во однос на кредит, доспевање и добивка.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства кои ги вклучуваат паричните средства и паричните еквиваленти, поради нивниот краткорочен карактер, се смета дека е апроксимативна на нивната евидентирана вредност.

Депозити и обврски по кредити

Проценетата објективна вредност на депозитите по видување, вклучувајќи ги и некаматносните депозити претставува износот кој ќе се исплати по видување. Објективната вредност на орочените депозити по варијабилни каматни стапки е нивната евидентирана вредност на денот на изготвување на билансот на состојба.

Евидентираната вредност на обврските по кредити битно не се разликува од нивната објективна вредност главно поради варијабилните каматни стапки и нивните промени.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

3.5. Управување со капиталот

Цели на Банката во поглед на управувањето со капиталот се:

- Да соодветствува со барањата за капитал согласно регулативата на Народна Банка на Република Македонија;
- Да се заштити способноста на Банката да обезбеди дивиденда за акционерите;
- Да одржи стабилна и квалитетна капитална база која ќе го поддржи развојот на Банката.

Адекватноста на капиталот и користењето на сопствените средства редовно се следат од Раководството на Банката, при што се користат техники кои се пропишани од страна на националното регулаторно тело (Народна Банка на Република Македонија) и истата се известува на тримесечна основа.

Народна Банка на Република Македонија пропишува стапка на адекватност на капиталот од минимум 8%.

Сопствените средства согласно регулативата се поделени во 2 групи:

- Основен капитал кој вклучува: обични и некумулативни приоритетни акции и премија по овие акции, резерви и задржана добивка или загуба, позиции како резултат на консолидација, намалени за нематеријалните средства;
- Дополнителен капитал кој вклучува: кумулативни приоритетни акции и премија по овие акции, хибридни капитални инструменти и субординирани инструменти.

Вложувањата во капиталот на други банки или финансиски институции кои претставуваат над 10% од капиталот на тие институции и директните вложувања на Банката во капиталот на друштва за осигурување и реосигурување и на друштва за управување со пензиски фондови претставуваат одбитни ставки при пресметка на сопствени средства.

Според националната регулатива, активата пондерирана според кредитниот ризик (билансна и вонбилансна) се мери според четири различни пондери во зависност од природата на средствата, зеМајќи го во предвид и обезбедувањето.

Коефициентот за адекватност на капитал се добива како однос помеѓу сопствените средства на Банката и збирот од активата пондерирана според кредитниот ризик и активата пондерирана според валутниот ризик.

Табелата подолу претставува сумарен преглед на сопствените средства и коефициентот на адекватност на капиталот на Банката за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година, а кој се однесува на барањата согласно регулативата на Народна Банка на Република Македонија. Во изминатите две години Банката е во согласност со сите пропишани барања во врска со капиталот.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

Управување со капиталот (продолжува)

Основен капитал	2008
Обични и некумулятивни приоритетни акции и премија по овие акции	907,888
Резерви и задржана добивка или загуба	203,663
Позиции како резултат на консолидација	-
Одбитни ставки	129,804
Вкупно основен капитал	981,747
Дополнителен капитал	
Кумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	-
Хибридни капитални инструменти	-
Субординирани инструменти	-
Вкупно дополнителен капитал	-
Одбитни ставки	14,781
Вкупно сопствени средства	966,966
Активa пондерирана според кредитен ризик	
Билансна	4,751,440
Вонбилансна	353,555
Вкупно активa пондерирана според кредитен ризик	5,104,995
Активa пондерирана според валутен ризик	70,568
Стапка на адекватност на капиталот	19%
Основен капитал	2007
Обични и некумулятивни приоритетни акции и премија по овие акции	907,888
Резерви и задржана добивка или загуба	201,842
Позиции како резултат на консолидација	-
Минус нематеријални средства	1,813
Вкупно основен капитал	1,107,917
Дополнителен капитал	
Кумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	-
Хибридни капитални инструменти	-
Субординирани инструменти	-
Вкупно дополнителен капитал	-
Одбитни ставки	13,276
Вкупно сопствени средства	1,094,641
Активa пондерирана според кредитен ризик	
Билансна	3,683,888
Вонбилансна	184,104
Вкупно активa пондерирана според кредитен ризик	3,867,992
Активa пондерирана според валутен ризик	93,891
Стапка на адекватност на капиталот	28%

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со ризици од финансирање (продолжува)

3.6. Усогласеност со законските одредби и одредбите од договорите за долгорочни кредити

Согласно со одредбите утврдени во Законот за банки (член 71), изложеноста спрема акционер со квалификувано учество во Банката и со него поврзаните лица не смее да надмине 10% од сопствените средства на банката.

Со состојба на 31 Декември 2008 година, изложеноста на Банката кон Тетекс АД, Тетово и со него поврзаните лица изнесува 15.32% од сопствените средства на Банката (2007: 26.42%).

Дополнително, со состојба на 31 Декември 2008 и 2007 година, Банката не е во согласност со одредени одредби од договорот за долгорочен кредит склучен со Европската Банка за Обнова и Развој (ЕБОР), кои што ЕБОР ги има прифатено. Овие неусогласености нема да влијаат на доспевањето на овој кредит.

После датумот на билансирање, купувачот Тетекс АД Тетово со допис бр. 02-693 од 26 Февруари 2009 година, ја извести Банката дека Одборот на директори на Тетекс АД Тетово истиот ден донел Одлука Договорот за купопродажба на имот бр. 01-713 склучен на 17 Ноември 2006 година да се раскине најдоцна до 15 Мај 2009 година.

Со раскинувањето на предметниот Договор, ќе престане да постои и побарувањето по истиот и Банката ќе ја сведе својата изложеност спрема акционерот со квалификувано учество во рамки на законски дозволения лимит.

4 Значајни сметководствени проценки

Банката врши проценки и претпоставки кои влијаат врз објавените износи на средства и обврски во рамките на следната финансиска година. Проценките постојано се предмет на проверка и се базираат на минати искуства и други фактори, вклучувајќи очекувања од идни настани за кои се верува дека се разумни во однос на околностите во кои се јавуваат.

4.1. Оштетување на кредити одобрени на комитенти

Банката квартално го проверува своето кредитно портфолио со цел проценка на неговата оштетеност. При одредувањето на потребата за признавање на загуба од оштетување во Билансот на успех, Банката проценува дали постојат евидентни докази кои укажуваат на мерливо намалување во проценетите парични текови од кредитното портфолио пред идентификување на намалувањето на ниво на поединечен кредит во рамките на портфолиото на кредити и аванси. Доказите вклучуваат евидентни податоци кои укажуваат на постоење неповолна промена во плаќањата од страна на позајмувачите во групата, или пак податоци на ниво на земја или локални економски услови кои се во корелација со намалувањето на средствата во групата. Раководството употребува проценки базирана на минати искуства поврзани со оштетувањето на средствата со карактеристики на кредитен ризик како и објективни докази на оштетување слични на оние во портфолиото при распоредувањето на идните парични текови. Методологијата и претпоставките кои се користат за проценка на износот и периодот на идните парични текови се проверуваат редовно, со цел намалување на какви било разлики помеѓу проценетите и фактичките загуби.

4.2. Оштетување на хартии од вредност расположливи за продажба

Банката утврдува дека постои оштетување кај хартиите од вредност расположливи за продажба тогаш кога постои значителен пад на објективната вредност под нивото на нивната набавната вредност. Одредувањето на тоа што е значајно или пролонгирано бара соодветна проценка. Во формирањето на оваа проценка, помеѓу останатите фактори, Банката ја оценува нормалната непостојаност кај цените на акциите. Понатаму, оштетувањето може да биде соодветно кога постои доказ за влошување на финансиската кондиција на инвеститорот, успешноста на индустрискиот сектор, промени во технологијата, како и оперативните и финансиски парични текови.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

5 Приходи и расходи од камата

	2008	2007
Приходи од камата		
Нефинансиски друштва	232,781	178,311
Држава	126	1,031
Банки и финансиски институции	32,514	21,411
Домаќинства	144,967	121,346
Останато	10	-
	410,398	322,099
Расходи за камата		
Нефинансиски друштва	32,572	12,618
Држава	1,508	26
Банки и финансиски институции	43,241	20,131
Домаќинства	84,039	68,556
Нерезиденти	68	415
Останато	2,955	1,973
	164,383	103,719
Нето приходи од камата	246,015	218,380

6 Приходи и расходи од провизии и надомести

	2008	2007
Приходи од провизии и надомести		
Платен промет во земјата	35,164	30,455
Девизно работење	25,381	30,726
Акредитиви и гаранции	16,725	5,705
Брокерско работење	3,783	26,084
Останато	10,920	6,931
	91,973	99,901
Расходи за провизии и надомести		
Провизија за НБРМ	4,024	2,683
Платен промет во земјата	963	3,683
Брокерско работење	668	1,941
Провизија од операции за Клириншка Куќа	7,664	6,166
Останато	8,882	6,958
	22,201	21,431
Нето приходи од провизии и надомести	69,772	78,470

7 Позитивни курсни разлики, нето

	2008	2007
Приходи од курсни разлики	696,615	303,399
(Расходи) од курсни разлики	(680,972)	(294,255)
	15,643	9,144

8 Останати приходи од дејноста

	2008	2007
Приливи од дивиденди (Бел. 19)	20,160	2,503
Добивка од продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања, нето (Бел. 21)	5,729	22,336
Наплата на претходно отпишани побарувања	2,878	10,859
Капитализирани дивиденди (Бел. 19)	1,520	6,321
Закупнини	118	168
Добивка/(загуба) од продажба на недвижности и опрема, нето (Бел. 23)	43	(309)
Останато	5,520	8,663
	35,968	50,541

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

9 Загуби од хартии од вредност наменети за тргување, нето

	2008	2007
<i>Расход/(приход) за годината</i>		
Нереализирана загуба од промените на објективната вредност на сопственичките хартии од вредност	6,039	1,100
Приливи од дивиденда од хартиите од вредност наменети за тргување	(71)	-
	5,968	1,100

10 Расходи од оштетување, нето

	2008	2007
<i>Расход/(приход) за годината</i>		
Парични средства и парични еквиваленти (Бел. 15)	480	708
Хартии од вредност наменети за тргување (Бел. 16)	(59)	86
Кредити и побарувања од банки (Бел. 17)	(200)	200
Кредити и побарувања од комитенти (Бел. 18)	74,958	75,931
Хартии од вредност расположливи за продажба (Бел. 19)	(1,508)	(33,989)
Останати побарувања (Бел. 24)	130,704	4,105
Потенцијални и преземени обврски (Бел. 32)	2,781	1,745
	207,156	48,786

11 Трошоци за вработените

	2008	2007
Нето плати и надомести на плати	61,301	58,010
Задолжителни придонеси за социјално и здравствено осигурување	37,472	37,400
Останати надомести	12,106	15,221
	110,879	110,631

12 Амортизација

	2008	2007
<i>Амортизација на нематеријалните средства</i>		
Интерно развиен софтвер	2,925	2,957
Други нематеријални средства	774	305
<i>Амортизација на недвижностите и опремата</i>		
Градежни објекти	7,908	7,761
Транспортни средства	677	652
Мебел и канцелариска опрема	5,918	4,974
Останата опрема	7,873	3,894
	26,075	20,543

13 Останати расходи од дејноста

	2008	2007
Материјали и услуги	66,838	54,246
Трошоци за кирии	30,295	25,708
Трошоци за маркетинг	16,484	5,168
Административни трошоци	1,457	1,875
Премии за осигурување	14,749	13,015
Оштетување од преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (Бел. 21)	4,975	1,460
Надомести за патување	3,789	3,005
Трошоци за судски спорови	2,586	749
Останати даноци и придонеси	1,030	3,557
Платен данок на имот	499	21,918
Отпис на вложувања во хартии од вредност расположливи за продажба	-	28,919
Трошоци по вонсудска спогодба	-	7,715
Останати трошоци	4,422	5,189
	147,124	172,524

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

14 Данок на добивка

Усогласувањето на законскиот данок на добивка со данокот на добивка на Банката применлив на ефективната добивка, како што е евидентирано во придружниот Биланс на успех, е како што следи:

	2008	2007
(Загуба)/Добивка пред оданочувањето	(129,804)	2,951
Данок од добивка согласно со применливата даночна стапка 10% (2007: 12%)	(12,980)	354
Усогласување за:		
Расходи непризнаени за даночни цели	2,430	2,179
Даночно ослободени приходи	(2,355)	(1,403)
	-	1,130
<i>Просечна ефективна даночна стапка</i>	-	<i>16.02%</i>

15 Парични средства и парични еквиваленти

	2008	2007
Парични средства во благајна	148,085	85,106
Сметка и депозити во НБРМ, освен задолжителни депозити во странска валута	224,931	325,318
Тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки	250,937	172,998
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки	6,832	37,712
Благајнички записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	-	59,877
Орочени депозити со период на достасување до три месеци	345,568	419,924
Останати краткорочни високо ликвидни средства	1,243	546
Намалено за: резервација поради оштетување	(1,188)	(708)
Вклучено во паричните средства и паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричните текови	976,408	1,100,773
Задолжителни депозити во странска валута	149,842	111,520
Ограничени депозити	1,022	3,844
Вкупно	1,127,272	1,216,137

Движењето на резервацијата поради оштетување на паричните средства и парични еквиваленти е како што следи:

	2008	2007
Состојба на 01 Јануари	708	-
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел .10)	480	708
Состојба на 31 Декември	1,188	708

Со состојба на 31 Декември 2008 година, паричните средства и паричните еквиваленти го вклучуваат износот од 268,166 илјади Денари (2007: 192,476 илјади Денари) кој претставува задолжителна резерва во Денари.

Банката е должна да одржува задолжителна резерва во Денари на својата сметка кај Народната Банка на Република Македонија, пресметана по стапка од 10% (2007: 10%) на износот на денарските обврски на Банката кон резиденти и нерезиденти, правни и физички лица од просекот на дневните состојби на овие сметки за секој календарски ден во текот на претходниот месец.

Исто така, Банката е должна да одржува задолжителна резерва во девизи на посебни сметки кај Народна Банка на Република Македонија, пресметана по стапка од 10% (2007: 10%) од просекот на дневните состојби на сметките на девизните обврски кон резиденти и нерезиденти, правни и физички лица за секој календарски ден во текот на претходниот месец. Во текот на 2008 и 2007, Банката ја исполнуваше обврската за одржување на нивото на задолжителна девизна резерва. Овие средства не се на располагање за извршување на дневните деловни активности на Банката.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Парични средства и парични еквиваленти (продолжува)

Каматната стапка на задолжителната резерва во Денари во текот на 2008 и 2007 година изнесуваше 2% годишно. Каматната стапка на задолжителната резерва во девизи во текот на 2008 и 2007 година изнесуваше 0% годишно.

Благајничките записи со кои може да се тргува на секундарен пазар се издадени од НБРМ и се 28 дена од 4.83% до 4.98% годишно).

16 Хартии од вредност наменети за тргување

	2008	2007
<i>Сопственички хартии од вредност</i>		
Сопственички хартии од вредност издадени од банки	-	-
Останати сопственички хартии од вредност	2,567	8,605
	2,567	8,605
Котирани	2,567	8,605
Некотирани	-	-
	2,567	8,605
Намалено за: резервација поради оштетување	(27)	(86)
	2,540	8,519

Движењето на резервацијата поради оштетување кај хартиите од вредност наменети за тргување е како што следи:

	2008	2007
Движење на резервацијата поради оштетување		
Состојба на 01 Јануари	86	-
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел. 10)	(59)	86
Состојба на 31 Декември	27	86

Движењето на хартиите од вредност наменети за тргување е како што следи:

	2008	2007
Состојба на 01 Јануари	8,605	-
Набавки	-	9,705
Усогласување на објективната вредност, нето (Бел. 9)	(6,038)	(1,100)
Состојба на 31 Декември	2,567	8,605

Во текот на 2008 година, Банката оствари приходи од дивиденди во износ од 71 илјади Денари. (2007: -). (Бел. 9).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

17 Кредити и побарувања од банки

	2008		2007	
	Краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Задолжителен депозит во НБРМ	104,690	-	-	-
Кредити на банки	-	-	20,000	-
	104,690	-	20,000	-
Намалено за: резервација поради оштетување	-	-	(200)	-
	104,690	-	19,800	-

Согласно Одлуката за задолжителен депозит донесена од страна на НБРМ на 12 Јуни 2008 година, Банката е должна да издвојува задолжителен депозит на сметка во НБРМ доколку на крајот на месецот, во однос на 31 Мај 2008 година, оствари повисок раст на кредитите на населението од дозволените стапки на раст утврдени со Одлуката: Јули 2008-5.6%, Август 2008-8.0%, Септември 2008-10.3%, Октомври 2008-12.5%, Ноември 2008-15.1% и Декември 2008-18.1%. Каматната стапка на овој депозит изнесува 1% годишно. Со состојба на 31 Декември 2008 година, задолжителниот депозит изнесува 104,690 илјади Денари и е вклучен во сметки и депозити во НБРМ.

Движењето на резервацијата поради оштетување кај кредити и побарувања од банки е како што следи:

	2008	2007
Движење на резервација поради оштетување		
Состојба на 01 Јануари	200	-
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел . 10)	(200)	200
Состојба на 31 Декември	-	200

18 Кредити и побарувања од комитенти

Структура на кредитите и побарувањата од комитенти според видот на должникот

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Нефинансиски друштва</i>				
Побарувања по главница	1,088,447	1,623,796	1,116,930	1,017,584
Побарувања врз основа на камати	42,465	-	36,369	-
	1,130,912	1,623,796	1,153,299	1,017,584
<i>Држава</i>				
Побарувања врз основа на камати	789	-	-	-
	789	-	-	-
<i>Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата</i>				
Побарувања по главница	250	-	-	-
Побарувања врз основа на камати	3	-	-	-
	253	-	-	-
<i>Домаќинства</i>				
Побарувања по главница				
- Станбени кредити	-	90,782	-	-
- Потрошувачки кредити	5,420	740,666	2,375	624,257
- Автомобилски кредити	-	200,141	-	115,132
- Хипотекарни кредити	-	118,168	-	83,540
- Кредитни картички	2,846	98,982	16,400	-
- Други кредити	73,561	6,518	55,057	94,483
Побарувања врз основа на камати	45,216	-	33,699	-
	127,043	1,255,257	107,531	917,412
Тековна достасаност	615,919	(615,919)	398,137	(398,137)
	1,874,916	2,263,134	1,658,967	1,536,859
Намалено за: резервација поради оштетување	(73,908)	(257,543)	(212,800)	(41,517)
Кредити и побарувања од комитенти, нето	1,801,008	2,005,591	1,446,167	1,495,342

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Кредити и побарувања од комитенти (продолжува)

Движењето на резервацијата поради оштетување кај кредити и побарувања од комитенти е како што следи:

	2008	2007
Движење на резервацијата поради оштетување		
Состојба на 01 Јануари	254,317	233,992
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел . 10)	74,958	75,931
Дополнително пресметани камати за сомнителни и спорни побарувања	6,396	12,869
(Отпис на резервацијата)	(4,220)	(68,475)
Состојба на 31 Декември	331,451	254,317

Структура на кредитите и побарувањата од комитенти според видот на обезбедувањето

	2008	2007
Првокласни инструменти за обезбедување		
- Парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во банката)	159,753	95,434
- Државни хартии од вредност	-	-
- Државни безусловни гаранции	-	-
- Банкарски гаранции	-	-
Гаранции од друштва за осигурување и полиси за осигурување	-	-
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштва за осигурување)	-	-
Гаранции од физички лица	-	767,608
Залог на недвижен имот	-	-
- Имот за сопствена употреба	1,250,202	260,846
- Имот за вршење дејност	399,741	1,591,752
Залог на подвижен имот	583,809	104,871
Останати видови обезбедување	1,413,094	120,998
Необезбедени	-	-
Вкупно кредити и побарувања од комитенти намалени за резервирање поради оштетување	3,806,599	2,941,509

19 Хартии од вредност расположливи за продажба

	2008	2007
<i>Должнички хартии од вредност</i>		
Благајнички записи	309,207	-
	309,207	-
Некотирани	309,207	
<i>Сопственички хартии од вредност</i>		
Сопственички хартии од вредност издадени од банки	24,828	24,828
Останати сопственички хартии од вредност	125,441	123,921
	150,269	148,749
Котирани	33,624	33,624
Некотирани	116,645	115,125
Вкупно хартии од вредност расположливи за продажба	459,476	148,749
Намалено за: резервација поради оштетување	(77,826)	(79,334)
Вкупно хартии од вредност расположливи за продажба намалени за резервација поради оштетување	381,650	69,415

Благајничките записи издадени од НБРМ се со рок на доспевање од 28 до 29 дена и каматни стапки во висина од 6.96% годишно.

Движењето на резервацијата поради оштетување кај хартиите од вредност расположливи за продажба е како што следи:

	2008	2007
Движење на резервацијата поради оштетување		
Состојба на 01 Јануари	79,334	113,323
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел .10)	(1,508)	(33,989)
Состојба на 31 Декември	77,826	79,334

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Хартии од вредност расположливи за продажба (продолжува)

Во текот на 2008 година, Банката оствари приходи од дивиденди од хартиите од вредност расположливи за продажба во износ од 20,160 илјади Денари (2007: 2,503 илјади Денари) (Бел. 8).

Исто така, во текот на 2008 година, Банката се стекна со дополнителни вложувања во износ од 1,520 илјади Денари (2007: 6,321 илјади Денари) по пат на капитализација на побарувањата по дивиденди во една локална финансиска институција. (Бел. 8).

20 Хартии од вредност кои се чуваат до достасување

	2008	2007
Долгорочни должнички хартии од вредност		
- Обврзници издадени од државата	2	2
	2	2

Долгорочните обрзници издадени од државата се предвремено наплатени во текот на 2007 година од Министерството за финансии согласно член 20 од Законот за јавен долг.

21 Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Други вредности	Вкупно
Набавна вредност					
На 1 Јануари 2007	198,852	8,517	5,206	60,970	273,545
Преземени во текот на годината	7,414	13,571	4,753	1,962	27,700
(Продадени во текот на годината)	(46,470)	(5,771)	(2,994)	(3,141)	(58,376)
На 31 Декември 2007/01 Јануари 2008	159,796	16,317	6,965	59,791	242,869
Преземени во текот на годината	10,285	752	4,695	842	16,574
(Продадени во текот на годината)	(19,177)	-	(1,214)	(88)	(20,479)
На 31 Декември 2008	150,904	17,069	10,446	60,545	238,964
Оштетување					
Состојба на 01 Јануари 2007	-	-	-	-	-
Загуба поради оштетување во текот на годината	1,194	266	-	-	1,460
На 31 Декември 2007/01 Јануари 2008	1,194	266	-	-	1,460
Загуба поради оштетување во текот на годината	-	1,893	-	3,082	4,975
(Продадени во текот на годината)	(1,194)	-	-	-	(1,194)
На 31 Декември 2008	-	2,159	-	3,082	5,241
Нето евидентирана вредност					
На 01 Јануари 2008	158,602	16,051	6,965	59,791	241,409
На 31 Декември 2008	150,904	14,910	10,446	57,463	233,723

Во текот на 2008 година, Банката оствари добивка од продажба на преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања во износ од 6,009 илјади Денари (2007: 25,707 илјади Денари), како и загуба во износ од 280 илјади Денари (2007: 3,371 илјади Денари) (Бел. 8).

Со состојба на 31 Декември 2008 година преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања вклучуваат имот со нето евидентирана вредност од 58,302 илјади Денари, за кои на Банката не и се издадени имотни листови. За тој имот Банката поседува други соодветни документи за сопственост (поседовни листови, договори за купопродажба, решенија за градба) кои се во согласност со Законот за сопственост.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

22 Нематеријални средства

Набавна вредност		
01 Јануари 2007		21,063
Набавки во текот на годината		2,052
Пренос од недвижности и опрема во подг.		637
31 Декември 2007 / 01 Јануари 2008		23,752
Набавки во текот на годината		4,252
(Отуѓување и расходување)		(2,787)
Пренос од недвижности и опрема во подг.		1,331
31 Декември 2008		26,548
Акумулирана амортизација		
На 01 Јануари 2007		12,119
Амортизација за годината		3,262
На 31 Декември 2007		15,381
Амортизација за годината		3,699
(Отуѓување и расходување)		(2,787)
На 31 Декември 2008		16,293
Нето евидентирана вредност		
На 01 Јануари 2008		8,371
На 31 Декември 2008		10,255

23 Недвижности и опрема

	Градежни објекти	Транспор тни средства	Мебел и канцела риска опрема	Остана та опрема	Недвиж ности и опрема во подгото вка	Вкупно
Набавна вредност						
На 01 Јануари 2007	306,472	9,089	53,055	44,707	2,395	415,717
Набавки во текот на годината	-	2,160	2,870	5,754	17,836	28,620
(Отуѓување и расходување)	-	(931)	(988)	(8,033)	-	(9,952)
Пренос од недвижности и опрема во подг.	-	-	309	14,793	(15,102)	-
Пренос во нематеријални средства	-	-	-	-	(637)	(637)
На 31 Декември 2007/01 Јануари 2008	306,472	10,318	55,246	57,220	4,492	433,748
Набавки во текот на годината	552	-	3,315	19,054	12,464	35,385
(Отуѓување и расходување)	-	(374)	(1,748)	(1,128)	-	(3,251)
Пренос од недвижности и опрема во подг.	6,293	-	449	6,562	(13,304)	-
Пренос во нематеријални средства	-	-	-	-	(1,331)	(1,331)
На 31 Декември 2008	313,317	9,944	57,262	81,707	2,321	464,551
Акумулирана амортизација и оштетување						
Состојба на 01 Јануари 2007	35,998	7,867	40,539	34,448	-	118,852
Амортизација за годината	7,761	652	4,974	3,894	-	17,281
(Отуѓување и расходување)	-	(488)	(977)	(7,350)	-	(8,815)
На 31 Декември 2007 / 01 Јануари 2008	43,759	8,031	44,536	30,992	-	127,318
Амортизација за годината	7,908	677	5,918	7,873	-	22,376
(Отуѓување и расходување)	-	(374)	(1,748)	(1,130)	-	(3,252)
Состојба на 31 Декември 2008	51,667	8,334	48,706	37,735	-	146,442
Нето евидентирана вредност						
На 01 Јануари 2008	262,713	2,287	10,710	26,228	4,492	306,430
На 31 Декември 2008	261,650	1,610	8,556	43,972	2,321	318,109

Во текот на 2008 година, Банката продаде целосно амортизирани транспортни средства и опрема чија набавна вредност на 31 Декември 2008 година изнесува 496 илјади Денари. Добивката остварена од продажбата изнесува 43 илјади Денари (2007: загуба во износ од 309 илјади денари) (Бел. 8).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Недвижности и опрема (продолжува)

Во текот на 2008 година, Банката расходува целосно амортизирана опрема чија набавна вредност на 31 Декември 2008 година изнесува 2,754 илјади Денари.

Градежните објекти на Банката на 31 Декември 2008 година вклучуваат имот со нето сметководствена вредност од 183,745 илјади Денари (2007: 250,877 илјади Денари) за кој на Банката не и се издадени имотни листови, бидејќи овој имот на Банката е во катастарски општини во кои сеуште не е воспоставена евиденција на имотни листови. За тој имот Банката поседува други соодветни документи за сопственост (поседовни листови, договори за купопродажба, решенија за градба) кои се во согласност со Законот за сопственост.

На 31 Декември 2008 година, Банката нема оптоварувања врз недвижностите и опремата.

24 Останати побарувања

	2008	2007
Сомнителни и спорни побарувања од поврзани субјекти за продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	235,969	-
Побарувања за повеќе платени даноци и придонеси	13,917	11,914
Побарувања од купувачи	13,063	8,827
Материјали	7,327	3,858
Побарувања за повеќе платен персонален данок	4,199	4,199
Пресметани трошоци кон Тетекс АД Тетово	3,296	3,296
Побарувања од осигурителни компании	2,289	2,760
Однапред платени трошоци	1,746	1,582
Сомнителни и спорни побарувања по судски и нотарски трошоци	1,049	
Нереализирани плаќања	44	1,212
Останато	25,987	15,474
	308,886	53,122
Намалено за: резервација поради оштетување	(140,002)	(9,298)
	168,884	43,824

Движењето на резервацијата поради оштетување е како што следи:

	2008	2007
Движење на резервација поради оштетување		
Состојба на 1 Јануари	9,298	5,193
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервација за годината, нето (Бел. 10)	130,704	4,105
Состојба на 31 Декември	(140,002)	9,298

25 Депозити на банки

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Депозити по видување	252	-	359	-
Орочени депозити	140,111	-	42,841	-
Обврски врз основа на камати за деп.	25	-	67	-
Вкупно депозити на банки	140,388	-	43,267	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

26 Депозити на комитенти

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Нефинансиски друштва</i>				
Тековни сметки	644,907	-	609,239	-
Депозити по видување	11,115	-	23,260	-
Орочени депозити	705,553	-	166,674	18,360
Ограничени депозити	19,554	416	-	-
Обврски врз основа на камати	1,802	-	1,016	-
	1,382,931	416	800,189	18,360
<i>Држава</i>				
Тековни сметки	16,303	-	9,835	-
Депозити по видување	819	-	-	-
Орочени депозити	114,913	-	500	-
Обврски врз основа на камати	666	-	-	-
	132,701	-	10,335	-
<i>Непроф. инст. кои им служат на домаќ.</i>				
Тековни сметки	45,471	-	45,889	-
Депозити по видување	-	-	6,548	-
Орочени депозити	75,170	7,000	69,526	7,000
Обврски врз основа на камати за депозити	203	-	138	-
	120,844	7,000	122,101	7,000
<i>Финансиски друштва, освен банки</i>				
Тековни сметки	7,943	-	21,201	-
Орочени депозити	128,689	26,000	121,597	-
Обврски врз основа на камати за деп.	928	-	514	-
	137,560	26,000	143,312	-
<i>Домаќинства</i>				
Тековни сметки	259,701	-	60,338	-
Депозити по видување	360,476	-	638,520	-
Орочени депозити	1,758,572	127,719	1,289,229	85,654
Обврски врз основа на камати за депозити	5,038	-	3,200	-
	2,383,787	127,719	1,991,287	85,654
<i>Нерезиденти</i>				
Тековни сметки	15,554	-	37,990	-
Орочени депозити	65	-	63	-
Ограничени депозити	984	-	-	-
	16,603	-	38,053	-
<i>Тековна достасаност</i>	34,939	(34,939)	33,791	(33,791)
Вкупно депозити на комитенти	4,209,365	126,196	3,139,068	77,223

27 Обврски по кредити

Структура на обврските по кредити според видот на обврската и секторот на давателот

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Банки</i>				
Обврски по кредити	30,000	597,013	-	386,125
Обврски врз основа на камати	4,014	-	2,881	-
<i>Непроф. инст. кои им служат на домаќ.</i>				
Обврски по кредити	-	2,312	-	2,418
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
<i>Тековна достасаност</i>	112,540	(112,540)	74,174	(74,174)
Вкупно обврски по кредити	146,554	486,785	77,055	314,369

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Обврски по кредити (продолжува)

Обврски по кредити според кредитодавателот

	2008		2007	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>Домашни извори:</i>				
Народна Банка на Република Македонија	15	2,000	-	2,000
Еуростандард Банка АД Скопје	30,000	-	-	-
Македонска Банка на Поддршка на развојот	3,660	364,716	2,881	306,657
Министерство за финансии	-	2,312	-	2,418
<i>Странски извори:</i>				
Европска Банка за Обнова и Развој	318	107,472	-	77,468
Европски Фонд за Југоисточна Европа	21	122,825	-	-
<i>Тековна достасаност</i>	<i>112,540</i>	<i>(112,540)</i>	<i>74,174</i>	<i>(74,174)</i>
Вкупно обврски по кредити	146,554	486,785	77,055	314,369

28 Посебна резерва и резервирања

	Вкупно
На 01 Јануари 2007	584
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервацијата за годината, нето (Бел. 10, 32)	1,745
Состојба на 31 Декември 2007	2,329
Состојба на 01 Јануари 2008	2,329
Дополнителна резервација/ (ослободување) на резервацијата за годината, нето (Бел. 10, 32)	2,781
Состојба на 31 Декември 2008	5,110

29 Останати обврски

	2008	2007
Обврски кон добавувачите	31,674	23,250
Примени аванси	7,614	38,571
Други обврски по преземени средства	7,098	3,748
Обврски по основ на распределба на добивката	3,057	3,437
Обврски по основ на заокружување на акции	2,903	2,909
Обврски за даноци и придонеси	84	2,919
Други обврски во девизи	935	4,410
Разграничени приходи од претходни години	163	3,399
Обврски за провизии и надомести	18	18
Краткорочни обврски кон вработените	1	4,963
Останато	4,032	2,930
Вкупно останати обврски	57,579	90,554

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

30 Акционерски капитал

Со состојба на 31 Декември 2008 и 2007 година, вкупниот акционерски капитал на Банката изнесува 907,888 илјади Денари и истиот се состои од 907,888 одобрен и во целост платени обични акции. Номиналната вредност по акција изнесува 1,000 Денари.

Со состојба на 31 Декември 2008 и 2007 година, следните акционери имаат сопственост која надминува 5% од вкупните издадени акции со право на глас:

	Запишан капитал		Право на глас	
	2008	2007	2008	2007
Тетекс АД Тетово со поврзаните	397,811	397,811	43.82%	43.82%
Европска Банка за обнова и развој	226,972	226,972	25.00%	25.00%

31 Заработка по акција

Основната заработувачка по акција е пресметана така што нето добивката за годината која припаѓа на обичните акционери се дели со пондерираниот просечен број на обични акции во текот на годината.

	2008	2007
Заработувачка која припаѓа на акционерите	-	1,821
Намалено за: дивиденди за приоритетните акции	-	-
Нето добивка која припаѓа на имателите на обични акции	-	1,821
Пондериран просечен број на обични акции	-	859,384
Основна заработувачка по акција (Денари по акција)	-	2

32 Потенцијални и преземени обврски

	2008	2007
Платежни гаранции		
- Во денари	206,021	170,964
- Во странска валута	22,558	17,462
Чинидбени гаранции		
- Во денари	56,772	17,586
- Во странска валута	8,469	-
Акредитиви		
- Во странска валута	16,159	25,257
Неискористени пречекорувања по тековни сметки	24,703	24,703
Преземени обврски по кредитни картички	68,446	11,466
	403,128	267,438
Намалено за: резервација поради оштетување (Бел. 28)	(5,110)	(2,329)
Вкупно потенцијални обврски намалени за посебната резерва	398,018	265,109

Судски спорови

Со состојба на 31 Декември 2008, судските постапки покренати против Банката изнесуваат вкупно 622,423 илјади Денари. Освен тоа, разни правни спорови и побарувања може да се појават и во иднина во текот на редовното деловно работење на Банката. Поврзаните ризици се анализирани од веројатноста за нивна појава. Иако резултатот од оваа проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, раководството на Банката смета дека потенцијалните правни спорови и побарувања нема да резултираат во материјално значајни обврски.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
(Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Потенцијални и преземени обврски (продолжува)

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Банката подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на раководството на Банката не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на билансирање кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

33 Доверителски активности

Банката управува со средства во име и за сметка на трети лица наменети за купување на државни записи и обврзници или одобрување на кредити на комитенти. Истите не се во сопственост на Банката и не се признаени во билансот на состојба. Банката не е изложена на кредитен ризик од овие пласмани.

На 31 Декември 2008 година износот на вкупните средства по работи во име и за сметка на трети лица изнесуваат 40,828 илјади Денари (2007: 43,857 илјади Денари).

34 Пензиски планови

Банката нема дефинирано планови за надомести при пензионирање или опции за надоместување базирани на акции со состојба на 31 Декември 2008 и 2007 година. Раководството смета дека сегашната вредност на идните обврски кон вработените во врска со надоместите при пензионирање и јубилејни награди не е од материјално значење за финансиските извештаи со состојба на 31 Декември 2008 и 2007 година.

35 Трансакции со поврзани страни

Во согласност со Законот за Банки како поврзани страни со Банката се: лица со посебни права и одговорности во Банката и со нив поврзаните лица, акционери со квалификувано учество во Банката (директно или индиректно поседување на најмалку 5% од вкупниот број на акции или од издадените акции со право на глас во Банката или овозможуваат значително влијание врз управувањето на Банката) и со нив поврзаните лица, како и одговорните лица на тие акционери - правни лица, подружници на Банката и други лица со кои Банката има блиски врски.

Банката кредитира, врши работи на платен промет и депонира средства на претпријатија и финансиски институции со кои е поврзана. Раководството на Банката смета дека овие трансакции се вршат врз нормални пазарни услови и во нормалниот тек на деловните активности.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
 Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 Декември 2008 и 2007 година
 (Сите износи се изразени во илјади Денари освен доколку не е поинаку наведено)

Трансакции со поврзани страни (продолжува)

Салдата и обемот на трансакциите со поврзаните субјекти и со Клучниот менаџерски персонал на Банката со состојба на и за годините што завршија на 31 Декември 2008 и 2007, се како што следи:

	Поврзани субјекти		Клучен менаџерски персонал на Банката и со него поврзани страни	
	2008	2007	2008	2007
Побарувања	285,444	303,291	5,725	4,694
Обврски	172,987	171,693	53,869	10,239
Потенцијални и преземени обврски	29,359	57,780	2,407	2,563
Приходи од камати и провизии	5,477	7,627	985	641
Расходи од камати и провизии	4,665	77	269	144
Краткорочни користи за менаџерскиот персонал	-	-	1,372	1,468

Grant Thornton

www.grant-thornton.com.mk